

Pierwszy projekt nowego rozporządzenia *de minimis*

I. Unowocześnienie polityki pomocy państwa oraz rozporządzenie w sprawie pomocy *de minimis*

Kryzys gospodarczo-finansowy potwierdził znaczenie kontroli pomocy państwa w kontekście ochrony integralności jednolitego rynku i propagowania naprawy gospodarczej. W dniu 8 maja 2012 r. Komisja przyjęła komunikat „Unowocześnienie unijnej polityki w dziedzinie pomocy państwa” określający cele ambitnej reformy kontroli pomocy państwa, która ma przyczynić się do realizacji szerzej rozumianej unijnej strategii na rzecz wspierania wzrostu gospodarczego, przy jednoczesnym wsparciu działań państw członkowskich w obszarze konsolidacji fiskalnej. W tym kontekście polityka w zakresie pomocy państwa powinna koncentrować się na ułatwieniu dobrze opracowanej pomocy ukierunkowanej na niedoskonałości rynku i cele leżące we wspólnym europejskim interesie (tzw. „dobrej pomocy”). Komisja zamierza również skupić się na sprawach, które mają największy wpływ na rynek wewnętrzny, oraz na uproszczeniu przepisów i przyspieszeniu procesu podejmowania decyzji.

Przegląd rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis* (rozporządzenia 1998/2006) jest bezpośrednio związany z celem dotyczącym określania priorytetów, w związku z czym stanowi ważny element unowocześniania polityki pomocy państwa. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie pomocy *de minimis* środki pomocy o wartości poniżej pewnego pułapu nie stanowią pomocy państwa, ponieważ uznaje się, że nie mają one żadnego wpływu na konkurencję i handel na rynku wewnętrznym. Środków tych nie trzeba zatem zgłaszać Komisji przed ich przyznaniem. W rozporządzeniu znacznie uproszczono procedury dotyczące środków pomocy o małej wartości, a organy przyznające pomoc i beneficjenci zyskali dzięki niemu pewność prawa.

W rozporządzeniu trzeba znaleźć równowagę między uproszczeniem a gwarancją braku zakłóceń konkurencji na rynku wewnętrznym i promowaniem efektywności wydatków publicznych. Starając się osiągnąć tę równowagę, jednocześnie rozporządzenie *de minimis* nie może przekroczyć swoich prawnych ograniczeń – może obejmować wyłącznie środki, które nie mają żadnego wpływu na wymianę handlową i konkurencję. Biorąc pod uwagę te ograniczenia prawne, głównym instrumentem Komisji stosowanym do ułatwienia przyznawania dobrze opracowanej i ukierunkowanej pomocy musi być ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych.

II. Przegląd rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis*

1. Konsultacje społeczne

W ramach przygotowania przeglądu rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis* Komisja przeprowadziła szeroko zakrojone konsultacje, na które odpowiedziało 100 zainteresowanych stron. Odpowiedzi okazały się niezwykle przydatne podczas sporządzania pierwszego projektu. Niektóre państwa członkowskie i organy władzy publicznej dostarczyły ponadto bardzo szczegółowe dane, jednak wiele państw członkowskich, które udzieliły odpowiedzi, nie dostarczyło wyczerpujących lub nawet żadnych danych. Ponadto 12 państw członkowskich w ogóle nie odpowiedziało na kwestionariusz. Komisja jest w pełni świadoma tego, że brak wiarygodnych danych z wielu państw członkowskich może oznaczać, że posiadane przez nią dane są fragmentaryczne i niekompletne. W

związku z tym ponownie wzywa ona państwa członkowskie, organy władzy publicznej i zainteresowane strony do przekazania dostępnych danych w ramach zbliżających się konsultacji społecznych. Komisja odnotowuje również bardzo rozbieżne poglądy na temat kwestii podniesienia pułapu.

2. Pułap

Obecne rozporządzenie *de minimis* przewiduje pułap na poziomie 200 000 EUR na przedsiębiorstwo na każde trzy lata obrotowe. Na podstawie doświadczeń Komisji oraz wszystkich danych zebranych dotąd podczas przeglądu, w tym w ramach konsultacji społecznych przeprowadzonych latem zeszłego roku, nic nie wskazuje na to, żeby podniesienie pułapu było uzasadnione.

Z dostępnych Komisji danych wynika, że większość beneficjentów otrzymuje raczej niewielkie kwoty pomocy i większość z nich prawdopodobnie nie wykorzystuje dostępnego pułapu. Znaczne zwiększenie pułapu mogłoby natomiast wzbudzić obawy z kilku powodów. Przede wszystkim wyższy pułap może nie być już w stanie zapewnić braku wpływu pomocy na wymianę handlową i konkurencję we wszystkich przypadkach, może on zatem wprowadzić ryzyko prawne. Ponadto ewentualne szerokie stosowanie pomocy *de minimis* i jej łączne skutki mogłyby stać się powodem do obaw, zwłaszcza w kontekście pogorszenia koniunktury gospodarczej i nierównych możliwości budżetowych państw członkowskich. Komisja oceniła ograniczone kwoty pomocy dopuszczone na mocy tymczasowych zasad ramowych (wartość pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem 500 000 EUR) oraz zwiększoną elastyczność, jaką dały one państwom członkowskim podczas kryzysu finansowego. Ocena ta wykazała, że nawet niewielkie kwoty na przedsiębiorstwo mogą przełożyć się na potencjalnie znaczne skumulowane kwoty i prowadzić do bardzo nierównego rozkładu przyznanych łącznych kwot. W związku z tym ważne jest zapewnienie ograniczonego łącznego efektu pomocy *de minimis*. Znaczne zwiększenie pułapu mogłoby także stać w sprzeczności z celem procesu unowocześniania polityki pomocy państwa, jakim jest zagwarantowanie skutecznego wykorzystywania ograniczonych zasobów publicznych na rzecz „dobrej pomocy” i przyczynienie się do realizacji celów strategii „Europa 2020”.

Na obecnym etapie podniesienie pułapu pomocy *de minimis* nie wydaje się być zatem uzasadnione, lecz Komisja nadal oczywiście analizuje tę kwestię w ramach procesu przeglądu, który obejmuje ocenę skutków.

3. Inne proponowane zmiany

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem *de minimis* państwa członkowskie mogą wybrać między prowadzeniem centralnego rejestru wszystkich środków *de minimis* a stosowaniem systemu deklaracji, opartego wyłącznie na informacjach przekazanych przez przedsiębiorstwo. Brak ogólnego zestawienia pomocy *de minimis* przyznanej w państwie członkowskim jest źródłem poważnych słabości obecnego systemu monitorowania, w szczególności ponieważ organy przyznające pomoc nie są w stanie sprawdzić przestrzegania pułapu pomocy. Ponadto brak danych bardzo utrudnia Komisji ustalanie odpowiedniej wysokości pułapu i związanych z nim warunków, jako że dane są niezbędne do oceny potencjalnych szkodliwych skutków środków pomocy *de minimis*. Szczególnie ważne do oceny skumulowanych skutków pomocy *de minimis* są dane zagregowane. Komisja uważa zatem rejestr pomocy *de minimis* za niezbędne narzędzie gwarantujące, że żaden środek pomocy *de*

minimis nie ma wpływu na konkurencję. W projekcie proponuje się stopniowy proces wprowadzania takiego rejestru, dając państwom członkowskim dość długi okres przejściowy na jego utworzenie.

Poza tym, w odpowiedzi na ponawiane wnioski zainteresowanych stron, projekt znacząco wyjaśnia i upraszcza przepisy, a tym samym znacznie zmniejsza obciążenia administracyjne związane z niewielkimi środkami pomocy. Pokazuje to, że nawet bez zmiany pułapu nowe rozporządzenie *de minimis* może przynieść cenne wyjaśnienia i uproszczenia. Przykładowo:

- W przypadku pożyczek poniżej 1 mln EUR na okres do pięciu lat projekt przewiduje, że obliczanie ekwiwalentu dotacji brutto na podstawie odpowiedniej stopy referencyjnej nie jest konieczne.
- Jeśli chodzi o definicję „przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji” – które muszą pozostać wyłączone z zakresu stosowania rozporządzenia o pomocy *de minimis* – projekt opiera się tylko na kryteriach, które łatwo ocenić.
- Zgodnie z przyjętym w 2012 r. specjalnym rozporządzeniem o pomocy *de minimis* dla dostawców usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym skreślony został specjalny, niższy pułap w transporcie drogowym osób, ponieważ sektor ten nie jest już zdominowany przez małe przedsiębiorstwa.

4. Droga do nowego rozporządzenia w sprawie pomocy *de minimis*

Projekt będzie omawiany z państwami członkowskimi na posiedzeniu Komitetu Doradczego i jest przedmiotem konsultacji społecznych trwających do dnia 23 maja 2013 r. Jak przewidziano w podstawie prawnej rozporządzenia o pomocy *de minimis*, Komisja przygotuje następnie drugi projekt przeznaczony do publikacji w *Dzienniku Urzędowym*, który będzie ponownie omawiany z państwami członkowskimi na posiedzeniu Komitetu Doradczego i będzie przedmiotem konsultacji społecznych. Przyjęcie nowego rozporządzenia przewiduje się na koniec 2013 r.